

ներից դէպի հիւսիս է իջնում Կոպիս առ-ը, որի ահունքը Քրէլար-Ձիարէքի (Քառասուն դից ուխտատեղին) է, որը ոռոգում է Լիպանա, Խարսի, Կոպիս գեղերի հանդերը եւ Քրիստափորի վանքը ու խառնուում է ձախից Ճորոխին: Ճորոխը դէպի հիւսիս ուղղուած ընդունում է Կուրուջա եւ Առիւծկա առունները, իսկ աջից Գոմ առուն եւ ապա անցնելով Բայրուրդի դաշտը՝ ոռոգում է քաղաքն ու չրջակայքը:

Բայրուրդի դաշտը, քաղաքի չրջակայքը 4—5 վերստ երկարութեամբ հարաւից հիւսիս եւ քիչ նեղ արեւելքից արեւմուտք, այնպիսի գեղեցիկ տեսարաններ ունի, որ այցելուին դրաւում յափշտակում է: Շուրջն ամէն ինչ դալար է պարտէզներ, այգեստաններ եւ բանջարանոցներ. դալարի թանձրութիւնը այնքան խիտ է, որ ձորոխն էլ կանանչ է երեւում: 2000 աւելի տուն բնակչութիւնը իր բոլոր ջանքը դրած՝ զարդարել, աճեցրել, դրախտի է վերածել քաղաքի չրջապատը: Տարուայ ո՛ր եղանակին էլ մտնէք Բայրուրդ, բնութիւնը այնքան առատաբար է օժտել նրան, որ միշտ զմայլելի տեսարաններ կ'ունենաք: Բայրուրդը շինուած է լեռան լանջին՝ որը չրջապատուած է երեք կողմից լեռներով, որոց մէկի վրայ շինուած է բերդը-միջնաբերդը, իր բարձր պարիսպներով, որոնք շինուած են կարծր եւ սրբատաշ քարերով ու կրաշաղախով: Այս բերդը՝ որ շատ հին ան-